

Başyazı

Hac İbadetinin Önemi

Mehmet Nuri YILMAZ
Diyanet İşleri Başkanı

Yüce Dinimizin koyduğu bütün prensiplerin özünde, tüm emir ve yasakların ruhunda tevhid esasını şeklen ve fiilen görmekteyiz.

Cemaatle eda edilen beş vakit namaz; bir bölgede yaşayan, sosyal ve maddî durumları farklı, ama inanç ve idealleri aynı olan Mü'minleri kısmen bir araya getirirken, haftada bir defa kılınan Cuma namazları ile yılda iki defa ifa edilen Bayram namazları da, Müslümanları daha geniş bir şekilde aynı ibadette, aynı safta bir araya getirmekte ve onları tevhid ruhunda birleştirip kaynaştırmaktadır. İslâm'ın beş temel esasından biri olan Hac ibadeti ise, tevhidin tüm İslâm âleminde en kapsamlı ve anlamlı bir şekilde uygulanışıdır.

Hac; "yüce bir gayeye niyet ve kastetmek" demektir. İslâmi bir terim ve ıstılah olarak "hac" kelimesi; belirli şart ve nitelikleri taşıyan Müslümanların, belirli zamanlarda Ka-be-i Muazzama'yı ve çevresindeki yerleri, usûlüne uygun şekilde ziyaret etmeleri ve gerekli menasiki eda etmeleridir. İslâm'ın beş temel esasından biri olan Hac, gerekli şart ve nitelikleri haiz olan Müslümanlara, ömründe bir defa olmak üzere farzdır. Haccın farziyeti Kur'an, Sünnet ve icma ile sabittir.

Mukaddes mekanlarda hep birlikte eda edilen bu kutsal ibadetin, ferdî ve içtimaî hayatımızdaki olumlu etkileri, önemi ve yararları, kelimelerle ifade edilemeyecek derecede büyüktür. Mü'min-, daha bu ibadeti yerine getirmeye niyetlendiği zaman, onun hayatındaki farklılaşma ve değişmeyi müşahede etmek mümkündür.

Hacı adayı; önce ruhen ve manen kendisini bu ibadete hazırlamaya çalışmakta, daha önce yaptığı kötü alışkanlıkları, ahlâk dışı hareketleri ve günahları terketmeye başlamaktadır. Varsa borçlarını ödemekte, dargın olduğu ve gönlünü kırdığı insanlarla barışıp helalleşmekte, zaruret içinde kıvranan insanlara imkânları nisbetinde yardım elini uzatmakta, akraba, eş-dost ve tanıdıklarını ziyaret etmektedir. Hac yolunda ve bu ibadetin ifası esnasında da günah işlememek, gönül kırmamak ve can yakmamak için azami titizliği göstermektedir. Hacıya ihramlı iken konulan yasaklar-, hiç kimseye, hatta haşerelere bile zarar vermeme, yaratıklara şefkat ve merhametle muamele etme melekesini kazandırmaktadır.

Hac ibadeti vesilesiyle-, ilâhi vahyin tebliğ edildiği, Resûlüllah'ın ve mümtaz ashabının yaşadıkları, Allah yolunda mücadelelerle dolu hayatlarını geçirdikleri, dinî ve tarihî hatıralarla dolu mukaddes yerler ziyaret edilmektedir. Bu da; Resûlüllah muhabbetini ve ona layık ümmet olabilme şuurunu geliştirmektedir.

Mukaddes beldelerde adeta kefeni andıran ihramlar giyilmek suretiyle sanki dünyada iken mahşerin provasını yapılmakta, böylece dünya ve ahiret hayatının birlikte mütalaa edilmesi

kanaati ruhlara nakşedilmektedir. ihrama giren Müslümanlar; mal mülk, ziynet ve servetle böbürlenme, makam ve mevkiye aldanma, şan ve şöhrete güvenme... gibi olumsuz davranışları terketmekte, gurur ve kibirden uzaklaşarak mütevazi bir hayat yaşamaya başlamaktadırlar.

H Mina'da sembolik olarak Şeytan taşlanmak suretiyle insanı olumsuz davranışlara sevkeden nedenler ihtar edilmektedir. Aynı zamanda bu beldede biricik oğlu İsmail'i Hak yolunda kurban etme azmini sergileyen Hz. İbrahim'in Allah'a itaati, kurban olmak için boynunu seve seve uzatan Hz. İsmail'in İlâhî fermana teslimiyeti, evladını boğazlanmaya hazırlayan Hz. Hacer'in Allah'a tevekkülü hatırlanmakta, böylece gerektiğinde Mü'minin Allah yolunda malını ve canını feda etmesi gerektiği düşüncesi zihinlerde yerleşmektedir.

Hac farızası ile dünya Müslümanları arasında insanlık aleminin, eşini emsalini göremediği nitelikte birlik, beraberlik, yardımlaşma ve hoşgörü ortamı meydana getirilmektedir. Hac ibadeti; Yüce Dinimizin üzerine bina edildiği tevhidin tüm İslâm âlemi çapında en kapsamlı ve en anlamlı bir şekilde uygulanışıdır. Ferdî şuur, kollelif şuura dönüşmekte, fert cemiyet içinde yok olmaktadır. Mü'minlerin gönlü tevhid için, rıza-ı Nahiyeye ermek için çarpmaktadır. Bu kelimelerle ifade edilemeyecek derecede muazzam bir durumdur.

Türk, Arap-Acem, Zenci, Çinli, Hintli, Endonezyalı, Afrikalı ve sair kavimlerin yanısıra, dünyanın çeşitli bölgelerinde azınlık olarak yaşayan Müslüman topluluklardan gelen hacı adayları, mukaddes mekanlarda birlikte olmanın verdiği ruh diriliği ve güven sayesinde, aynı dinin mensubu olmanın onurlu mutluluğunu yaşamaktadırlar. Milyonlarca insani; hiç bir maddî menfaat veya kanunî zorunluluk değil; İslâm'ın kalplere ve zihinlere nakşettiği iman ve kulluk şuuru taşımaktadırlar.

Hac; harp kanununa değil barış kanununa, ayrılığa değil anlaşmaya, güçlükler çıkarmaya değil bunları gidermeye, dünya meselelerini kördüğüm etmeye değil bunları çözmeye dayanan hakiki Milletler Birliği Cemiyetidir. Hac günleri insanlar bir araya gelmek suretiyle, birbirine ısınır, büyüklerle küçükler beraber yaşar ve bu dünyanın kavgaları, gürültüleri, ayrılıkları, sosyal, siyasî millî farklılıkları hep kapı dışında bırakılır. İnsanların insanlığı ön plana çıkarılır.

Hülasa; bütün bu ulvî manzaralar, erkânına riayet edilerek ifa edilen hac ibadetinden alınan maddî ve manevî haz, kulluk dersleri; ham gönülleri olgunlaştırmakta, katılaştıran kalpleri yumuşatmakta ve kararmış yürekleri aydınlatmakta, birlik, beraberlik ve din kardeşliği şuur ve fikrini kuvvetlendirmekte, Mü'mini kulluğun manevî zevkine erdirmektedir.

Geçen yıllarda olduğu gibi bu sene de hacılarımızın kutsal Hac ibadetlerini en iyi şekilde edâ edebilmeleri için Diyanet İşleri Başkanlığı olarak her türlü tedbir alınmış bulunmaktadır. Bütün Mü'min kardeşlerimin hac ibâdetlerini kabul buyurmasını ve sağ sâlim vatanımıza ve yakınlarına kavuşmalarını Yüce Allah'tan niyaz ediyorum.

Yeni sayıda buluşmak üzere.